

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Абай-әлемдік мәдениеттің тұлғасы

ЖАРИЯЛАНДЫ
23.06.2025СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/181287/

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

Автор: Болатбек Карина Жандосқызы Абай – әлемдік мәдениеттің тұлғасы Абай Құнанбайұлы – қазақ халқының рухани ұстазы, ұлт мақтанышы. Ол өз заманының шегінен шығып, бүкіл адамзатқа ортақ құндылықтарды дәріптеген тұлға. Абайдың...

Автор: Болатбек Карина Жандосқызы

Абай – әлемдік мәдениеттің тұлғасы

Абай Құнанбайұлы – қазақ халқының рухани ұстазы, ұлт мақтанышы. Ол өз заманының шегінен шығып, бүкіл адамзатқа ортақ құндылықтарды дәріптеген тұлға. Абайдың өмірі мен шығармашылығы тек қазақ халқы үшін ғана емес, әлемдік мәдениет үшін де құнды мұра болып табылады. Оның даналығы, ойшылдығы, поэзиясы және қара сөздері адамзат баласының рухани дамуына бағыт-бағдар береді.

Абайдың шығармашылығының басты ерекшелігі – оның адамзаттық мазмұны мен тереңдігі. Ол өмір бойы білім алуға, ғылымды игеруге және әділетті қоғам құруға шақырды. Оның «Ғылым таппай мақтанба» өлеңі тек қазақ қоғамына ғана емес, бүкіл адамзатқа арналған үндеу іспетті. Мұнда ол білім мен ғылымның адам өміріндегі маңыздылығын ерекше атап өтіп, адамның өзін-өзі жетілдіруі қажеттігін насихаттады. Бұл идеялар бүгінгі күні де өзектілігін жоғалтқан жоқ.

Абайдың поэзиясында Шығыс пен Батыстың мәдени мұраларының тоғысқанын байқаймыз. Ол шығыстың ұлы ақындары Фирдоуси, Низами, Сағди, Хафиз сияқты даналардың шығармаларын терең меңгеріп, оларды қазақы дүниетанымға бейімдей білді. Сонымен қатар, Абай Батыс әдебиетін де зерттеп, Пушкин, Лермонтов, Гёте және Байрон сияқты әлемдік деңгейдегі жазушылардың шығармаларын қазақ тіліне аударды. Бұл оның қазақ мәдениетін әлемдік өркениетпен байланыстыруға ұмтылғанын көрсетеді.

Абайдың қара сөздері – оның философиялық көзқарастарының жарқын көрінісі. Қара сөздерінде ол адамгершілік, әділеттілік, еңбек, білім, ынтымақ, сабыр сияқты тақырыптарды қозғайды. Мысалы, 7-ші қара сөзінде адам баласының өнер мен білім

арқылы жетілуін, ал 38-ші қара сөзінде Алланы тану мен рухани кемелдікке жету жолдарын сипаттайды. Бұл еңбектерінде Абай тек қазақ халқына ғана емес, жалпы адамзатқа үлгі болатын ойлар қалдырды.

Абайдың әлемдік мәдениеттегі рөлі оның шығармаларының аудармалары арқылы кеңінен танылды. Қазіргі уақытта Абайдың туындылары ағылшын, француз, неміс, қытай, түрік және басқа да көптеген тілдерге аударылып, әлем оқырмандарының назарына ұсынылған. Оның шығармаларының әрбір жолы адам жанына рухани азық береді, себебі олар адамзаттық құндылықтарға негізделген.

Сонымен қатар, Абайдың ұлт мәдениетін қалыптастырудағы рөлі ерекше. Ол қазақ халқын білім алуға, еңбек етуге, рухани жетілуге шақырды. Абайдың идеялары тек қазақ жерінде ғана емес, әлемнің түкпір-түкпірінде мойындалған. ЮНЕСКО 1995 жылы оның 150 жылдық мерейтойын халықаралық деңгейде атап өтіп, Абай есімінің әлемдік деңгейде танылғанын дәлелдеді.

Қорытындылай келе, Абай – тек қазақ халқының ғана емес, бүкіл әлем мәдениетінің тұлғасы. Оның шығармашылығы мен ойлары – мәңгілік мұра. Абайдың даналығы мен рухани мұрасы ұрпақтан-ұрпаққа жалғасып, әлем халықтарының рухани игілігіне айнала береді. Сол себепті, Абай есімі адамзат тарихында ұлы тұлғалардың қатарында мәңгі сақталады.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.